

Manglende tydelighet i Høyre

■ Høyres strategier har i mange måneder vært dyktige. Partiet har bygd seg opp med en kraft mange nå håper skal vare fram til valgdagen. Det gjelder om ikke å lage ris til egen bak i innspurten. For nå vil trykket øke. Da er det også lett å forsnakke seg.

■ Slik partiets Gunnar Gundersen har gjort i debatten om formuesskatten. Der kutt i denne skatten skal bli fullt ut kompensert når kommunene mister mange milliarder i inntekter. Hvordan kompensasjonen skal skje hører vi lite om. Bortsett fra at Gundersen, og mange med ham, ser til landbruksmilliarder som angivelige lette penger å hankle inn.

■ Tidligere plansjef i Oppland fylkeskommune, Jan Sandal, har avgjort gode poenger når han i gårshagens GD redegjør for hvordan Høyre og Frp varsler betydelige endringer i kommuneøkonomi, landbrukspolitikk og distriktpolitikk. Dette er alt sammen politiske hjørnesteiner for hvordan Opplandssamfunnet generelt og Gudbrandsdalen spesielt fortsatt skal kunne ha vekstkraft.

■ Framfor valget ser vi hvordan Høyres politikere kommer med forsikringer om at distrikter, kommuner og landbruk ikke har noe å frykte med Høyres og Frps politikk. Høyres nestleder, Jan Tore Sanner, kan derfor bruke anledningen ved Oppland Høyres valgkampåpning i Lillehammer i morgen, til å slå fast at partifelle Gundersen tar feil: Milliardbortfall til kommuner, ikke minst i distriktene, skal ikke erstattes med milliardbortfall for landbruket.

■ Slike debatter rokker neppe ved store velgergrupperes syn i sentrale områder. Så blir distriktene mer holdt med snakk. Mer oppmerksomhet vekker det når Høyre angriper ordningen med fedrekvote. En ordning selv NHO-sjef Kristin Skogen Lund ser som avgjørende viktig for et moderne, framtidrettet samfunn. Det er underlig at et angivelig moderne, sosialliberalt parti ikke ser saken bedre.

■ Høyre vil neppe begå store blunder. I morgen får vi høre om Høyres vilje til Intercity til Lillehammer. Det er bra, tverrpolitisk som saken alt er forankret, men der håndverket gjenstår.

Omkamp for næringsshagen

■ Forventningene er selvsagt store: 21. august er næringsshagene i Norddalen (Vågå) og Middaldalen (Vinstra) invitert til møte i Oslo. For det og til dette møtet må midtdøler, fylkeskommuner, kommuner og regionalt næringsliv mobilisere. Også næringsshagen i Middaldalen må oppnå statlig driftsstøtte – som Vågå-hagen.

■ I går ble utveksling av kjente argumenter. Midtdøl og statssekretær Eli Blakstad lyttet til folk hun kjenner godt fra før av. Nå handler det om å få omsatt mange ord til handling. Midtdalen har mange, gode og berettigede argumenter for å framstå som en selvstendig næringshage. 21. august bør det gis ny giv!

Eg skal prøve meg på ei samanlikning som nok ikkje vil falle alle like lett for brystet. Kan ein bruke omgrepet messias om Ivar Aasen?

Ivar Aasen - språkets messias

AKTUELT

Av Jens Haugan, Hamar, førsteamanuensis i norsk, Høgskolen i Hedmark

Dei kristne har som regel berre éin messias, og uansett kva dei som ikkje kallar seg kristne, måtte meine, er kristendommen ein del av den norske kultur- og samfunns-historia.

Men kristendommen har prega nokre landsdelar meir enn andre.

Ivar Aasen skreiv i 1836:

«Det herskede nemlig paa den Tid i vore Bygder en mærkværdig religiøs Begeistring eller Helighedsaaend (om jeg saa maa udtrykke mig)».

Aasen sjølv sakna opplysning og «mere Taalsomhed imot anderledes Tænkende», men mykje av det Ivar Aasen las i sine unge år, var faktisk religiøs litteratur.

«Saalenge min Fader levede, havde jeg nogenlunde Leilighed til min Yndlingsformøelse, næmlig at læse; men vort Bogforraad var, som man kan slutte, saare lidet, og bestod blot af omtrent et halvt Snees gamle Andagtsbøger. Imidlertid eiede vi dog til alt Lykke en Bibel, der for mig var det dyrebareste af Alt, hvad jeg kjendte, da jeg af den kunde faa vide saameget Mærkeligt».

Dette er interessant på fleire måtar. For det første ser vi ein gut som er svært glad i å lese, for det andre er det ein gut som svært tidleg får stor kunnskap om den kristne læra.

«I saadan Tid havde jeg Andledning til at læse de fleste af Hans Hauges Bøger, og lignende, hvilket var vel nok, men jeg slap heller ikke til med noget andet».

Dette kan kanskje forklare korfor Ivar Aasen blei meir og meir kunnskapstørr etter kvart og blant anna lærte seg mange språk og mykje anna gjennom sjølvstudium når han endeleg fekk høve til det.

Aasen kunne lett ha blitt planteforskar i staden for språkforskar.

Ivar Aasen var veldig klar over at han låg etter i utviklinga av den intellektuelle kunnskapen samanlikna med jamgamle som tidleg hadde tilgang til utdanning.

Andre kjende «språkfolk» frå historia, som t.d. Henrik Wergeland (1808), P. A. Munch (1810) og Knud Knudsen (1812), har hatt det mykje lettare.

NASJONALT SPRÅK: «Ivar Aasen reiste mykje, ikkje for å skape ei dialekt eller eit særsmål, men for å skape eit nasjonalt språk».

Kan hende var tanken på den enkle snikkarsonen i Bibelen både ei trøyst og ei legitimering av det som følgde?

Ivar Aasen var ein svært beskjeden mann, og han understreka alltid at han kom frå ein gard, og at det var der han eigentleg høyrde heime - sjølv om han aldri flytta tilbake.

Ivar Aasen følte nok at han hadde eit kall. Han ville frelse Noreg med trua på eit norsk språk. Det var dette kallet og trua som gjorde at han klarte å gjennomføre dei mange og lange reiserne til fots.

Mange nynorskmotstandarar er misnøgde med arbeidet til Aasen, men dei tenkjer neppe på kor mykje han gjorde og ofra for å gje Noreg eit eige språk

Ivar Aasen reiste meir enn 400 mil - ikkje for å skape ei dialekt eller eit særsmål, men for å skape eit nasjonalt språk - eit språk for alle.

Aasen førde folkespråket ut av ørkenen og heim igjen. Det var dei som hylla landsmålet; og det var dei som var imot det.

Kor mange gonger har ein ikkje prøvd å «korsfeste» nynorsken dei siste hundre åra?

For nokon er Ivar Aasen nok ein

språkets messias. Kanskje han instinne tenkte dette om seg sjølv.

Andre vil truleg velje å sjå på Aasen som det motsette. Ivar Aasen er i alle fall eit hatobjekt mange klarer å samle seg om.

Uansett, akkurat som med den «ekte» Messias, må ein på den eine eller andre måten ta stilling til Ivar Aasens «lære», om ein vil eller ikkje.

5. august er 200-årsdagen til Ivar Aasen. Det er ingenting religiøst over dette, men det er ein god grunn til å feire og ære ein av pionerane i den nyare norske språkhistoria.

Ivar Aasen var nok ingen messias, men profet, det var han.

Ivar Aasen var nok ingen messias, men profet, det var han